

КРАПЛИНА ЗАГИБЛОГО КРАЮ

Якщо народ не має минулого, то в нього немає і майбутнього. Можливо не зовсім точно повторюю почутий вислів, але суть його запам'ятав назавжди. Тільки «не має» поміняв би на «не цінує». Принаймні ним би цей вислів доповнив. А коли б розумінням цього проникся кожен, то скільки б вдалося порятувати тоді св'ятинь: історичних, культурних та інших цінностей. Храмів, пам'яток народної творчості, предметів побуту наших пращурів. Ну хоча б сфотографувати, замалювати чи записати. Щоб зберегти минуле. Про це піклується кожна нація. Тому і вважаю, що необхідно обов'язково вклонитися людям, котрі про це дбають. Усім... Зокрема Ростиславів Омельяшук — керівникові культурологічної експедиції, провідному науковому співробітнику Музею народної архітектури та побуту сектору Полісся Ірині Несен, а також їхнім колегам і однодумцям, у безперечно св'ятій справі: Аллі Українець, Людмилі Анісімовій, Андрію Шкарбану, Володимирі Єрмакову, Студентам, що їм допомагали: Олексію Нагорнюку, Олександрі Сороці, Феодосію Козачуку. І подякувати. За любов до своїх Батьківщини і батьківщини — за їхній (без пафосу) патріотизм. Бо сумно було почути від них: «Добре, що хоч вашу газету цікавить ця тема, а отже і наша робота...» («ВЧ» і дійсно часто публікує подібні матеріали — С.Ч.). Але все це заслуговує на більше. І ці люди теж. Можливо більшої пошани, чи нагороди.

Титанічну роботу — те, що вдалося порятувати — Ірина Несен охарактеризувала саме так: «Це лише маленька краплинка загиблого краю...» Але для того, щоб ця, нехай і перша «краплина», з'явилась, у пошуках по відродженню куль-

національної програми мінілізації наслідків Чорнобильської катастрофи угалузі збереження культурної спадщини потерпілих районів Полісся. За цей час їхньою діяльністю було охоплено 311 населених пунктів, в результаті чого зібрано 20

Етнограф розмовляє зі старожилою села Денисовичі.

турних і історичних цінностей взяли участь працівники інституту народознавства НАНУ, Рівненського інституту культури, Чернігівського педагогічного університету, УНА «Зелений світ», КПТ «Червона Рута» та ряду обласних краєзнавчих музеїв. Роботу було розпочато у 1993 році, відповідно до

тис. фотографій, записано 850 аудіокасет, віднайдено 7 тис. експонатів і понад 3 тис. архівних документів.

У радіоактивно-забруднених районах Полісся налічується 960 пам'яток історії, археології та монументального мистецтва. На основі зібраних матеріалів видано 17 наукових

та науково-популярних книжок, фонозбірки «Традиційна музика Полісся», науково-популярний фільм «Проводи русалок».

ВІД СИВОЇ ДАВНИНИ...

Звичайно ж, що не випадково історико-єтнографічна виставка «Народна культура зраненої землі» відкрилась і функціонувала в період закриття ЧАЕС. У конференц-залі Держдепартаменту — Адміністрації зони відчуження, з 12 по 19 грудня. До станції, що припинила свою роботу, як і до всієї Чорнобильської зони, було прикуто неабияку увагу всього світу. Тому кожен, хто в цей час тут перебував, мав можливість ознайомитися з історією і культурою дrevлян, від сивої давнини — до атомного реактора. Були представлені поліські бортництво і гончарство, різьба по дереву і вироби, плетиво із лози. Експонатів було стільки, скільки вмістилася зала. А скільки їх ще розкидано по чорнобильській землі і ще чекає своїх рятувальників... Від невблаганно-

го часу, дощу і снігу, і просто лихих людей...

ЯКБИ НЕ МАНКУРТИ...

Духовний світ і віру дrevлян представляли врятовані ікони. Дивлячись на них, не можна було із сумом не згадати і отих 26, оціненими експертами, ще три роки тому, майже у півтора мільйони гривень, що були викрадені із службового приміщення СБУ у Чорнобилі. (Про цю надзвичайну обурливу подію «ВЧ» розповідав своїм читачам у 1997 році, в номері за 13 грудня — С.Ч.) Цікаво, як зараз почувуються люди, що скоїли цю крадіжку? Підлу і зухвалу.

ПІД ІКОНОЮ ВИСІЛА КОЛИСКА...

На виставці, серед її експонатів, помітив дитячу колиску, виплетену із лози, що висіла під іконою. Як не дивно, пам'ятаю свою досить добре. Вона була дуже схожа на цю. І ось що подумалось...

Кожен з нас так чи інакше лежав колись, якщо не в колысці, то в дитячій колысці, вітчизняній чи імпортованій. Та не біля всіх висіла на стіні ікона. Інакше не було б у наших житті того, що відбувається. І страшної квітневої Чорнобильської ночі, майже п'ятнадцять років тому, теж не було б...

Сергій ЧЕРНОВ.
Фото автора.

Члени культурологічної експедиції.

